

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, esztörtökön és szombaton délen.
Ára évnegyedre 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.
A nyilatkozati cikkek sora után 25 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Útaink s folyóink.

Tegnap, azaz február 18-dikán egy nagy nyomtatott ívet láttam a faluházánál kitéve, közelebb menve alá volt írva: cs. kir. helytartóságtól; magamban gondolám, ám már vége a felséges Guberniumi nevezetnek, ezért a hirdetés elejét is megnézve látam, hogy a Helytartóságnak 1856-ik rendelete sub nro 3438. hirdetik ki, de ki által, nem tudhatni, mert senki sincs aláírva. Mely hirdetésben igen sok gyakorlati és helyes intézkedés van téve, de 4-ik pontját valóban nem értem; mert igaz, hogy áll az, hogy a szomszédoknak telkemre benyúlt faágait nem kell törönni, de ha nem nyulnak be s csak árnyékot vetnek, egy mi jognál fogva vágathatom le azon árnyéktartó fáknak ágait, valóban nem értem, pedig a fenn irt sorokban szóról szóra ez van: „az országutakon kívül álló fáknak is azon ágai, melyek árnyékvetéseik által az utra káros befolyást gyakorolhatnak, eltakarítandók.” E szerint földem körül az uttól meghatározott két öl távolságra tem szabad példánul jegyenével beültetnem, mert természetesen árnyékot fognak okozni, de ez ellenkezik azon években éppen a helytartó tanács által adott azon rendelettel, hogy mindenki tartozott az országot sánczaitól

egy ölnyre fát, még pedig akármiféle fát bizonyos öl távolságra ültetni, mely rendelkezések következtében több ezer fát ki is ültettek, melyekből az igazat bevallva, most nagyon kevés létezik.

A mint fennebb is írák, igen helyes és czélravezető rendelkezések ezek, s bár rendelkezések a kormány az utak körül még többet, mert nem kis áldozatjába került évenként az országnak, ha a reáfordított kötelezett napszámokat nem is számítjuk be; de vegyünk fel áttekintés végett öt évi számításat. A tiszta bevétel az utakban:

1855-ben	148229 forint új pénz
1856-ban	120174 " " "
1857-ben	50361 " " "
1860-ban	73183 " " "
1862-ben	73400 " " "

A kiadások azon fenn irt években pedig voltak a következők; de itt meg kell jelezni, hogy az uttisztítókra vagy felügyelőkire kiadott kiadásokat az 1861-beli év szerint veszem, más biztos adatom nem lévén, akkor pedig volt 344 ilyen egyén, s ezeknek fizetésük 132741 forint új pénzre ment; azóta ezeknek száma minden bizonynyal nem apadt, mintán azóta több új utak készültek el

	Mérnöki kar és hivatalnokok	Uttsitók vagy felügyelők	Utsimitás és igazítás	Összesen	Bevétel	Marad tiszta utakra
1855-ben	83162	132741	483040	698843	148229	550843
1856-ban	82179	132741	377535	592455	120174	481172
1857-ben	85403	132741	689718	907862	50361	857401
1860-ban	93212	132741	514935	740888	73183	667818
1862-ben	89500	132741	409780	632021	73400	558621

Ezzel szembe tekintünk meg, hogy ezen fenn irt években, mit költött a kormány víz-építésekre:

1855-ben	129 forint új pénz
1856-ban	8861 " " "
1857-ben	5542 " " "
1860-ban	20415 " " "
1862-ben	14000 " " "

Hogy az utakra s így a közlekedésre a valódi kiadás, az országból való bevételekhez képest teljességgel nem sok, ezt mindenki be kell vallani, de hogy a víz-építésre szánt összegek valóban említést sem érdemlő csekélyek mindenki, átláthatja, kivált, ha megfontoljuk, hogy ezen eddigi vízipépítés körüli kiadások nem annyira az ország, mint a kamara érdekében történtek, s mintán a kiadások legnagyobb része Marosujvártól kezdve a Maros tisztítására fordítottak; nem tagadom, hogy ez is országos érdek, de mégis leginkább a só leszállításáért vétettek munkát alá, úgy 'az 1864-ki kiadásokban előforduló 48 ezer forintnak is nagyobb része a Rápoltnál való átvágásra van szánva. Hogy ezen átvágás nem szükséges, nem tagadom, de hogy ennél még sokkal szükségesebb víz körüli építések lennének, azt erősítem.

Ha tekintetbe sem vesszük azon roppant károkat, melyeket nagyobb folyóink majd minden évben tesznek, melyek a nem reguláció következtében történnek, úgy ennek a nem regulációnak van két sajnos oldala, a mely két felszámíthatatlan kárnak kútfeje: egyik hogy Erdélynek majdnem egyedüli aktiv kereskedése nem folyhat egész mértékben, azaz a tutaj-szállítás; második pedig, hogy a nem reguláció következtében kevés év telte mulva némely folyóink legdusabb termő terei mocsárokká fognak válni.

Ha a kormány még a régi időkben is nagy figyelmet fordított folyóink regulációjára megkísértésére, átlátható abból, hogy még

nő tutajok rekedtek benn az országban, mely pedig ha egy okszerű regulatio lenne, nem történhetné. Nem lehetne-e a fenn említett Kaiser ur által készített tervet a Marosra is alkalmazni, minek következtében legalább Szász-Régentől kezdve a malmokat egy kanális mellé átköltöztetni, mely kanalis egyszersmind a földek öntözésére is használható, és ezen új kanális által a Maros közönséges medrét egybe szorítva, majd folyvást tutajozásra lehetne elrendezni, mert egybe szorítva s a gátak által nem akadályoztatva, csak is a legszárabb időkben nem mehetnének le rajta tutajok és még kisebb neml hajók is. S mily kárára van ez az országnak jelenben is, hogy a gabona-szállítás oly sokba kerül, kiderült abból, hogy ha a m.-vásárhelyi piaci ár egybe hasonlítjuk az aradival; s ha a Maros hajókázható volna, mindez nem történik, mintán még a jégboríték is sokkal rövidebb időt állana, ha annak elmenetelét a gátak nem akadályoznák.

Mi a második pontot illeti, ha nem történik mentől előbb egy regulatio, úgy felszámitlan károknak fog oka lenni; mert ugyan is folyóinknak a magok természeténél fogva árakai évről évre telnek, melyet még a rajtok levő gátok elősegítenek. Ennek következtében nem csak a folyók medrei emelkednek, de a többszöri kiadások által a vizektől lehozott földrészek többnyire a partok mellé telepedvén le, folyóink völgyeinek nagyobb részeit egy megfordított tekenyővé képezték át. Melynek természetes következtése, hogy folyókba folyó patakoknak nagyobb részének már is semmi partja sincsen, némelyek már nem is folyhatnak be a folyóba hanem a körületti földeken elterjednek. S uraink, mi lesz ennek sajnos következtése? Az, hogy már meg kezdődvén a fordított tekenyő formájú felemelkedés, ez ezental arithetikai proportióval fog nevezkedni és kevés évek multával az emelkedés és völgyek közt fekvő rész egy mozsárrá fog átváltozni.

Nagyon kíváncsok volna ezért, ha a kormány, a mint bátor voltam az utaknál ajánlani, úgy a vizeknél is egy kidolgozott terv szerint vitelné a munkálatokat nem pedig mint most, itt is valamit, ott is valamit, még is az egész országra nézve semmi sikerrel. S legyen meggyőződve, ha egy kidolgozott tervű terv szerint fog dolgoztatni, úgy a folyó környékei teltségekhöz képest készek lesznek nem csekély áldozatot tenni, de maga a kormány is kiadott költségét többszörösen kapná vissza. S nem volna jelenben is az országra sokkal üdvösebb, a helyett, hogy Verestoronynál kivigyék a vasutat, inkább az Oltot tétetni hajókázhatóvá.

H. H.

A székely kivándorlókról.

Bukarest, febr. 6.

Azon székely szekeresek ember-vására, a kik — mig e lapokban fel nem szólaltam — oly tömegesen hordották ide be a székely leányokat és fiukat, most termi keserű gyümölcseit. Ok megették az egest, most a fiaknak vásznak el fogaik. Behozták őket ide, ki utlevéllel kit a nélkül, eladták, vagy mint ok mondták, elszerezték őket a hova lehetett, a ki megadta értékük az aranyat. Arra, hogy a fiúnak rendes utlevele legyen, hogy azt évenként megújítsák, hogy a fiú vasárnap templomba és iskolába járt volna, ugyan ki gondolt volna? A szekeres örvendett ha minden utjában 10-12 aranyat zsebre rakhatott, a mester örvendett ha 3-4 izmos székely fiú az ő műhelyében, azért az egy aranyért a mit érte fizetett, és azért az egy-két ruháért mit nyakába akasztott, három-négy sötét-hat évig amúgy magyarosan dolgozott. Képzhetni három-négy inasnak mennyi hasznát veszi a mester a harmadik és negyedik évek alatt.

És ezek a fiúk nem érdemelték a mestertől annyit, hogy ha már iskolába nem küldték, tehát bár utleveleiket tartották volna rendben. Az inasból öt-hat év alatt szép ifjú cseperedik. Ezen ifjak száma napjainkban szépen megszorodott. Múltó helyeiken, melyek ellen mult ősszel az „Arad“-ban egy pár levelet intéztem, végtére a román hatóság előtt is igen feltűntek. Az idei farsangon észbe jutott tehát az itteni rendőrségnek, hogy egy kis szemlét fog tartani felettük. Fogta tehát magát és múltó helyeiken rendőrközegekkel meglepte őket, tömegesen befogta és elzárta őket olyan börtönökbe, melyről odaátvaló embernek fogalma sincs. Itt ülték magyar béli öltönytükben mindaddig, míg találkoztak vagy egy nemes szívtű ember, a ki értékük a román kormánynak lefizette egy évre a 12 le adót, az osztrák ügynökségnél pedig matrikscheint váltott, fizetvén minden elmaradt évre hat huszast hat krajczárt, s így öt évre 30 huszast és 30 krajczárt. A mely mesternek már csak négy ilyen inassa van, fizet értékük 154 huszast és egy néhány krt. Boldog, a kinek van olyan mestere, ki kifizeti, s még boldogabb az, a kit utlevéllel hoztak volt be a szekeresek, s van erről kezében valami kis bizonyítványa; mert ha nincs, azon esetben éri azilyent a legkeservesebb utazás. Mint vagabundust kísérik által a határon, most olyan iszonyu sáros időben, midőn az egész ország egy sártenger. Tesznek még most is nyaklánczat az ilyen szerencsétlenekre, gyalog kísérik őket a feneketlen sárban, ezt bizonyosan nem tudom; de ha ez így volna, kinek köszönik az ily szerencsétlenek irtózatot helyzetüket? nem másnak, mint a ki gyerekek korukban bekecsgették ide s itt egy aranyért pusztulni hagyta. Midőn e sorokat írom is, még sok van befogva. A rendőrség és ügynökség egész ostrom alatt van, a fiukért és utleveleikért. Tegnap magam is voltam mind a két helyen és lelkükre köttem a mestereknek, hogy a kiket csak lehet vegyenek ki és mentesek meg az akísértéstől; szóval tettel segítik, a kiken segíteni lehet. A fogdosás azonban most már műhelyről műhelyre járva történik, s ki volna képes ennyi szerencsétlen hontalanon segíteni. Kit ver meg ez ifjak keserű sóhaját? Ujabb szomorú lecke a székely szülőknek, hogy kire bízzák gyermekeiket, midőn Oláhországba kibocsájtják.

A zaklatottak egy másik osztályát teszik azon ifjak, kik a katonaszkodás elől illannak át a hétfalusiak által ugynevezett „farkas-grániczokon“, kiknek nyárban Oláhország minden boka szállást ad, de telire kénytelenek a városokba behúzódní, hol aztán ilyenkor összefogdosatnak. Ezek is keserűen tapasztalják most, hogy Románia nem asyuma többé a szökevényeknek, s remélhetőleg ezután apadni fog azoknak száma, a kik a katonaszkodás elől az idevaló átszökéssel hiszik megmenekülni. Vannak olyanok is, és pedig éltés emberek, a kik szinte falukra széledve utlevéllel megaknálnak tartják, de telire ide gyűlnek, ezek is sajnos lakolnak azon hanyagságukért, hogy matrikelt nem váltottak. A férfiak után bízhetőleg következni fognak a szolgáló leányok, kiknek száma több ezerre megy csak itt B-ben. Szerencsések, ha a férfiak példáján okulva sietni fognak rendbe hozni utleveleiket. E zaklatás elől sokan menekülni ohajtván, ki szekeren ki gyalog Erdélybe sietnek. „Adjátok meg a mi a királyé a királynak, és a mi a fejedelemté a fejedelemté“, hogy többé nemzetünk szegényére ily kísértetbe ne essek. Koos Ferencz.

Muz.-egyleti igazgatói jelentés, az 1864. évi febr. 15-ki közgyűlésen.

Tisztelt közgyűlés!

Valamennyi muzeum van a földkerekségen, mindenik voltaképpen, lényegesen és kikeresztőleg gyűjteményekből áll és kezeltőinek voltaképpeni, lényeges és kikeresztő kötelessége, teendője, feladata a gyűjtemények épen, csökkenetlenné való fenn- és megtartása, módjokban álló szaporítása, czél szerinti tanuságos elrendezése. Ha e kettő megvan, a muzeum és minden hozzá tartozók megtették a magukét, és a „nemzet tudományos fejlesztése“ és „hazánk ismertetése“, a mennyiben ezeknek a muzeum eszközül, passiv eszközül

szolgálat, a múzeum gyűjteményei használati kötelessége, teendője és feladata; abban az arányban, a melyben kinek-kinek kedve és képessége van hozzá. A ki a két feladatot s embereit megkülönböztetni s követeléseit aboz szabni nem bírja, a léleknek abban a nem irigylendő állapotában sinlik, a melyet fogalomzavarnak neveznek.

Ezt az általános jellemzést ismételve szükségessé tévük ismételt felszólalások, melyekben több lehet a jó akarat, mint a dologértés. Most már szorossan a magunk ügyeire lépek át, és szólok előbb a múzeumunkat alkotó gyűjteményekről.

Ezek, mint kezdetben, úgy most is külön két helyiséget foglalnak, sőt még ez előtt egy néhány héttel hármat is foglaltak el. De felosztásuk a közlebb lefolyt éven változott szenvedett. A könyvtár a farkasutcai bérlet házbán maradt; a régiségek gyűjteménye pedig, mely oda csak mintegy raktárba volt ideiglenesen bémálháza, most a kerti épületnek egy arra készített és emberi belátás szerint eléggé biztosított csinos kis termében van felállítva és a mennyire az ily gyűjtemény természete s a miéknél különösen, tetemes hiányai engedték, el is rendezte. A városi épületben ez által kiürült, nem különben biztosított szoba, a kézirat-gyűjtemény elfoglalására áll készen. Ennek a gyűjteménynek kevés adalékot kívül majdnem egész zömét tevő része, a néhai gr. Kemény József ajándéka eddigelő a harmadik helyen, az ország házában Arch. director m. Mike Sándor örökös gondviselése alatt volt, de ez is már az imént említett szobába át van költöztetve s csak még hivatalos, részletes átadása van hátra; minthogy a régiségtár elköltöztetése s a kéziratoknak szánt szoba burorozása az év kedvező részét merőben igénybe vevén, a sanyaru tél idején sem az átadó, sem az átvevő egészségét, melyre nemcsak az illető egyéneknek, hanem a hazának is szüksége van, veszélyeztetni nem lehetett. Hanem, mihelyt az idő nyílik, azonnal meglesz.

A természeti történelmi gyűjtemények, melyeknek a mostani mivelt Európában egyedül adá a „Korunk“ ide vonatkozó, feljebb érintett vezérések: „más ritkaságok“ megvető czímét, a kerti épület négy, elég nagy és eleendően világított termében vannak felállítva és általánosn egy rendezve, hogy az alsó három terem a geológiai, mineralógiai és csigolyátlan állatok gyűjteményeit foglalja illetőleg magában. A felső terem a csigolyás állatokat, jelesen az emlősöket és madarakat fogadja be, oly szűken, a hogy csak lehet.

A mi a gyűjtemények jellemzését illeti, a könyvtár fénypontja a hazai történelemre tartozó munkák csaknem teljes gyűjteménye. A régiségtár a hazai érme hasonlóképp kevés hiányú gyűjteménye. Jegyezzük meg, hogy a hiányzóknak legnagyobbára a specális erdélyiek. A természettörténelmi gyűjtemény, bár a „más ritkaságok“ czíménél valamivel tisztességessebb nevet érdemel, olyas fényponttal nem kérkedhetik. Azok a részek, melyekkel némely csoportok rendszeres képét viselhetni lehet: 1) az általános geologia, eredetileg külföldről vásárolt, s a casinótól a múzeumnak ajándékozott 400 darabból álló kézi gyűjtemény által 2) A conchyliologia, Bielz Alberttől részint ajándékba kapott, nagyobb részt pedig vásárolt gyűjteménnyel. 3) A Lepidopterologia, n. Franzénau Józseftől az előbbihez hasonló arányban szerzett gyűjteménnyel. 4) Az ornithologia többek, jelesen Velics Károly (400 pl.), b. Radák István (90), Csátó János (100), Buda Elek (90) és Lázár Kálmán (70) ajándékozta gyűjteménnyel. Ebből láthatja, a kinek csak legesekélyebb fogalma van is a természettörténelméről, (a milyent korunk miveltége minden nevelt embertől megkíván), mennyi ága van, melynek képviselői: vagy mondhatni nincsenek vagy a rendszer bármily felületes elemutatására elégtelenek. Nevezetesen a mineralogiából, minden aprólékos és muzeumi kiállításra méltatlan darabot, sőt forgácsot összezdve nem birtam egész gyűjteményünkkel 100-ig való különbözle speciést összeállítani. Erdély specális geológiája-beli mutatóvanyok: rari nantes in gurgite vasto, dacára az Ackner, Zipser és Kubinyi F., Torma Károly és báró Orbán Balázs adományainak. A szártított növények egy pár ezer példányból álló gyűjteménye, bár Landoz Jánosnak és Wolf Gábornak köszönhetet kell mondanunk érte, midőn nagy füvészeink közül senki sem emlékezett meg rólunk, egy országos muzeum tekintetéből említést is alig érdemel. Az élő növényekről majd külön szólnunk. Az actinoidok képét egy néhány tengeri csillag viseli. A szoros értelemben nevezett férgek teljesen hiányzanak. A rovarok (insecta) számos rendei közül, a már megemlített pillangó-féléken kívül csupán a szorosan nevezett bogarak (Coleoptera) roppant rendből mutathatunk fel egy néhány példányt Mikó Lajos, Wolf Gábor és ismét Velics Károly szívességekből, de a gyűjtemény, ha annak mondhatni, mind össze is csak a hiányt tüntetik fel fényesen. Crustacea, Arachnida=0.

Hüllő van egy pár kigyó, egy pár egyiptomi gyék és egy teknős béka; hal=2. Emlősállat van vagy 20 faj. Számos vadászainknak két ritka gazdagságu vadászidény dacára, még csak egyetlen egy darabhal sem tetszett megemlékezni az országosnak nevezett és „nagy-szerűleg kezdeményezett“ muzeumról. Ezt és általában mindezeket a hiányokat pedig a „kezelők szellemi tevékenysége“ aligha kipótolhatja! A vezéréknek idézett követelését nem tudom másképp értelmezni, mint úgy, hogy én kopogó fejemre mennek el: löjtek és gyűjtsek négylábu állatot, kigyót, békát – bár tudnék annyit gyűjteni, a mennyit ellem kiáltanak – halat, bogarat, tükst, sas-kát, rákot, pókot, gesztát, habarnizát, fát, füvet, követ, kövületet, stufát; aztán hozzam haza, determináljam, praeparáljam, rendezzem el, takarítsam, conserváljam, mutogassam, magyarázzam s végre – pro corone – írjak is rólok hazaismertető czikkeket! Nemde méltányos kívánság? Valódi sinecura, mint az adomabeli kocsisé, a ki inási, kocsis, darabont és könyhaszolgálati szolgálatot végezt nap estig, s „aztán ült.“ Segédet adni pedig egyenesen tiltja a többször említett és a tisztelt egylet tagjainak, azt hiszem, friss emlékezetében levő vezérézik, mely előtt a természetvizsgáló nem is látszik magasabb rangot foglalni ama kocsinál.

Már pedig én nem tudom, hogy másoknak és más mezőn, hogy sikerült vagy sikerült az expectans politika; de annyi igaz, hogy az e. o. muzeum természeti osztálya hiában várja, hogy a sült galamb a szájába repüljen. Nem kétfelm, hogy a tiszt. egylet tagjai az adatok teljes vagy lehető tanulmányával és ismeretével jöttek és gyűlték össze az intézet életbevágó kérdései tárgyalására. Ha hát csak egy-egy pillanatot vetettek a muzeum számára a lefolyt évben bejött adományok közhírre tett listáira, láthatják, hogy midőn a könyv- és régiségtárba szánt tárgyak dolga tenger, a természeti osztálybeliek patakka se folyhat. Szintugy sajnálkozva – én részemről szégyelve is – tekint az ember az I. és II. rovat egész hasabot s többet elfoglaló név hal-maza után a III. rovat egy pár sorára. S ez a rovat a természetieké. A napokban kapam a szebeni természettudományi társulat folyó iratának egy pár számját, melyből látom, hogy csupán július és augusztus két havában több és értékesebb ajándékok folytak be a társulat gyűjteményébe, mint a mi muzeumunkba a lefolyt 1863. egész év alatt: mindíg csak a természetieket érte. Miképp szaporítsuk hát e rovatbeli kincseinket? – Cse-réljünk, mondják tán némelyek. Ugy de egy az, hogy a cserének duplicatum-alap kell, a mie van, ha kevés is, a könyv és régiségtár-nak; de éppen nincs ám a természetieknek. Aztán, cserével csak külföldi czikkeket kap-hatnánk, nekünk pedig most mindenek előtt honiak kellene. Szóval, ha gyűjteni akarunk, magunknak kell utána állanunk. Sem várás, sem koldulás nem használ semmit. De biz a vezérézünk gyarló javaslata sem, mely szerint „az igazgató teendőit a könyvtárnak s régiség-öre közt lehetne megosztani.“ Olyan, bokáig erő böleség, melynek csak zavarossága gá-tolja, hogy a fenekéig ne lássunk. Hiszen nem az igazgató, hanem a természetiek öre kér segédet: mely körülményt s illetőleg igazítást a vezérézik által netalan ferdén infor-mált t. gyűlés figyelmébe ajánlok.

Mindezek ellenében némi megnyugtá-somra szolgál, hogy van mégis valami, a mire ta-lán zavartalan örömmel szabad mutatom. És ez a kert, miről nem ismétlem azt, a mit a titkár ur a választmányi jelentésben elmon-dott, hanem csak azt ragasztom hozzá, hogy jó rendben levő és felszerelt 3 virágházunk – egy meleg és két hideg – zsufolva teli van különböző éghajlati növények példányai-val. Lajstromukat letettem a „ház asztalára“, hogy ki ki vehessen tudomást róluk. A két lista közül az egyik 4,500 példányt, a más-ik 375-öt mutat el.

És minek köszönhetni ezt a többtől oly nagyon különböző eredményt? Csak annak, hogy működésünk ebben az ágában volt egy értelmes, szorgalmas, buzgó és hűséges segédem, muzeum-egyleti főkertész Prohászka Antal, kinek ernyedetlen fáradozása az egy-letnek 100 forintra alig menő költségével gyűjtötte és szaporította a példányoknak ama, intézetünknek fiatal, és helyiségünknek szük-voltához képest tetemesnek mondható – nagy számát. De nem csak felügyeletbe s fard-ságba kerültek a növények, pénzbeli áldozatra is volt szükség; a minthogy az első listabeli plánták közül a camellia, azalea, rhododendron gyűjtemény árát 70 forintban, s a második listabeliek egy részét 150 forintban, magam zsebéből fizettem ki; a többit pedig Prohászka áldozatul kívánja hozni a muzeumnak.

A mi a muzeum gyűjteményeit kezelő fel-sőbb és alsóbb tisztviselőket illeti, ha van egy intézetnél lelkes, őszentartó, egymással csak a muzeum haszna keresésében versenyző, az intézet javát, gyarapodását, eléhaladtát szíven hordó s tettel mindennap bizonyító szemé-ly-

zet a világon, az a mely a tisztelt egylet szolgálatára felajánlotta magát, a melynek előjárásával a t. egyt. csekély személye-met megbízni méltóztatott, bizonyára az, és oly mértékben, hogy ritkító a pártját. A fel-jebb érintett tevékenység pedig nem csak a muzeum körül szorosan kellő működésben, hanem tollal való munkálatokban is nyilvánul. Ha évkönyveink két vékony kötetét a m. aka-démia ugyan annyi időre terjedő Értesítője számos és vastag kötetivel összehasonlítjuk, hazaismertető czikket nem annyit, de többet lelünk amabban mint ebben, s legnagyobbára éppen tisztviselői munkáit. Mindezeknél fogva azt gondolom, hogy a tisztelt egylet is, ha az általa teremtett intézet virágzását, sőt becsü-lését óhajtja, a lelkiismeretes számtással, nél-külözhetetlen eszközökül kívánt segédek-et meg nem tagadni s e végre az intézet erejé-től kitelő summákat megszavazni, mellözhetlen kötelességének kell hogy elismerje. S ebben az utóbbi tekintetben, nem pedig a feljebb jellemzésben, már magát is, az összes szem-lyezet tagjának, és természetiek öri minősé-gében segédet nem nélkülözhető tisztviselőnek nézetni kéri

Brassai Sámuel,
mint m. igazgató.

A muzeum tisztviselőinek jelentéstétele után a választmány azon tagjainak újra vá-lasztása következett, a kiknek a szabályok szerinti idő kitelésével újból kelle választat-niok. Négy ily kilépendő tag volt s egy ötü-dik helyre szintén választás szükségeltetett az időközben kilépett Széles Dániel helyébe, az utóbbi helyre a választás két évre történvén. Az előbbi négy helyre három évre megválasztattak Sáni László 45, Hincz György 45, Dózsa Dániel 35, Berecz Antal 38, az utóbbi helyre gr. Eszterházi János 34 szavazattal.

Ezután a Török Ferenc halálával meg-írtult könyvtár-segédi állomásról tesz az igaz. választmány jelentést, mely szerint azt Böhm Mihály írrok ruházta át, ki is a rendes se-gédi teendőken kívül az írrok teendőket is 150 forint fizetés jobbitással elvállalván, a választmány a gyűlés felkéri ezen póttízet-es megajánlására, mely az ezen ajánlat által el-törölt s 300 forinttal díjazott írrok állomás fizetésének feléből kitélik. A gyűlés e változ-tatást elfogadta.

Az ekint az írrok fizetéséből fenmaradt 150 forintot a választmány a természeti osz-tályánál levő s 300 frttal ellátott praeparatori állomás fizetéséhez csatolván, ajánlja a gyű-lésnek, hogy ezen már felesleges praeparatori állomás eltöröltvén, a muzeum igazgató örje mellé egy természettudományban jártas segéd állítsák, s az így összetett 4 0 forint fizetés még 150-nel 600 forintig ezen segéd állomás létesítése végett egészítsék ki. Némi vitat-kozás után ezen terv is a közgyűlés által el-határozottat, s kivitele a választmányra bi-zatott.

Ezután a pénztárvizsgáló bizottmány je-lentése olvastott, melyely kapcsolatban a pénz-bátrálékban levő alapítók, részvényesek és adósok tartozásainak felszedése felett folyt a tanácskozás, melynek folytán elhatároztá-tott, hogy az illetők tartozásait befizetésére egyenkint felszólíttassanak a választmány ál-tal, s azon nem remél esetben, ha a kifizőtt idő alatt fizetni nem akarnának, tartozásuk törvény útján vétessék fel.

Végül az indítványokra kerülvén a sor, Török Antal ur indítványa a honisme érde-kében elfogadtott. Ez indítványt, valamint a könyv- és éremtárnak jelentéseket következő számainak adandjuk.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Háromszék, Ilyefalva, febr. 17.

Tisztelt szerkesztő ur! Ha a Királyhágon belől tiszta szitha fajt, el nem keresodott életrevaló népet keresünk, azt néhány váro-sunkon kívül a székelýföldön, különösen Há-romszéken találjuk fel. Anyi természetes ész, anyi életrevalóság, anyi eredetiség és ügye-ség, akkora szívósság van a székelý népben, hogy ha anyi gyomtól körül növe s nevelé-sében elhanyagolva nem lett volna, ma a föld-kerekességének bámulatára viragoznék; ha égb-e nyúló havasaink helyett egy oldalról tenger mosná regényes vidékünket, s egy hajókáz-ható folyónk volna: ma az angol nagyság, francia diadolság, olasz művészet és német tudományosság előtt és mellett, bizonyosan nem volnánk terra incognita n lakó ismeret-len barbarok. Kevés miveltetű földünk a nagy szorgalom és erőfeszítés után elegendő gabo-nát terem, erdők bár gondatlanul vágtuk és pusztítjuk ma is, szép és elég van; marháink közül különösen lovaink dölözegnek, füzesek és fardhatlanok, mint gádzájuk; földünk gyomrában temételen kincs, mész, kőszén, vas, réz és só kiaknáthatlan mennyiségben, csaknem minden második falu határán sava-nyuviz, s jobbnál jobb gyógyforrások; és e tömegtelen kincset mi még sem tudjuk úgy

értékesíteni a mint kellene. No de „Még jóni kell, még jóni fog egy jobb kor...“ A Rikán belőli nép életrevalóságának, a mostoha vi-szonyok közt is oly jelelt adta a közlebbi években, melyek egy szebb jövő reményeinek biztos zálogai; átlátnk mi, hogy a népneve-lés, a nemzeti miveltetés létellünk és fenmara-dásunk egyetlen föltétele.

Az ön becses lapja mindig élénk figyelem-mel kísérte népnevelésünk szent ügyét, rólunk is néha-néha egy-egy vidéki levelező tett em-lítést; de valójában szükséges lenne, hogy az olvasó közönség egy kissé tüzetesebb tudósí-tásokat venne rólunk, részint jó példaadásul, részint ránk nézve is buzdításul.

S. Sz. Györgyön a Rikán belőli, különö-sűn a háromszéki nép lelkesedése és áldozat-készsége csodát teremtett négy-öt év alatt; a semmiből most három elemi és négy közép tanodai osztályból álló, 386 növendéket számláló iskolánk van, és e szép szám minden évben jelentékenyen szaporodik. De nem a nagy szám a mi örömlünk és büszkeségünk tárgya. Folyó hó 3, 4, 5 és 6 án folytak le a téli közvizsgálatok, a lelkes gondnok urak és számos hallgatóság előtt. Oh milyen jól esett az a sok szép gyermeket látni, kik kö-zűt csaknem mindeniknek a tiszta józanész, tudvágy, tűz és bátorság sugárzott szeméből. Mint nevelő sokat buvárdoktam a gyermeki természet körül, de egy első tekintetre, rövid censurai feleletek után sehol se láttam együtt anyyi szép reményre jogosító kedves gyerme-ket, kik okos, ügyes feleleteikkel nemcsak saját képességükről és szorgalmukról, hanem tanítóik s nevelők szakavatottságáról és buz-góságáról is fényes bizonyosságot ténének. Ha itt ott kevés hiányt lehetne látni, de ezt is az általában vett fényes siker könnyen elfe-ledettte. Az illető tanító urak nem szorultak a mi dicséretünkre, eléggé dicséri őket köte-lességük teljesítésének önzereze, s a szülők hálás elismerése. Igen! a háromszéki nép tudja méltányolni a jó tanítókat, mert azonkívül, hogy a kitüntetés és megbecsülletés minden nemében részesítet, közlebből Szakács Mózes urat, ki jelenleg Berlinben van akadémian, a hálás szülők s tisztelői közül egy néhányan 115 frt segélypénzzel lepték meg, s most is lesik az alkalmat, hogy ha tán szüksége le-nne, még segítsék.

A többi tantárgyak mellett kitünő sikert tanúsítanak a növendékek a rajzban és szép-írásban, legmeglepőbbet az öszhangzó szép énekben, mit már több helyeken innepélyek alkalmával is tanúsítanak. Tán szükségtelen az illetőket, kik mindent megtesznek ez os-kola érdekében, tán szükségtelen is figyel-meztetni, hogy Zajzon Farkas énekevezető urat el ne szalaszszák az iskola mellől s valami uton módon állandósítsák; mert oly zene tá-lentumu és buzgósága egyént nem egy köny-nyen kapunk Erdélyben; aztán mellőzve a magasabb szempontot, mi az énektanulásnak czéja, avagy csak az is elégséges ok lenne, hogy a „harmonia“ fentartásáért mindent megtegyünk, hogy a szülőknek s általában a népnek, az itt eddig soha sem hallott szép öszhangzó ének által, melyet saját kedves gyermekei ajkáról hall itt először, az iskola iránti érdekléttség s buzgóságot neveljük.

A tanítói kar valóban felfogta hivatását, nemcsak az iskola falai közt növendékeik körében, hanem azon kívül az életben is a nemzeti miveltetés apostolai akarnak lenni; szövetezve a s. sz. györgyi jelessebb ifjakkal s lelkes leányokkal működvelő-társulatot ala-kítanak. Nálunk eddigelő ha megfordult is vagy egy szárandó kóbor szintársulat, azok-tól sem művészetet, sem nyelvet, sem erköl-csiséget nem sokat tanulhatunk. Ezért nagy örömmel üdvözöljük a tanítói testületet, s az illető ifjakat és kisasszonyokat, hogy szülé-jüket a művészetnek áldozva, anyai elő-ítélettel szembeállva, nekünk hasznos élve-zetet igyekeznek szerezni.

Az előadások az iskola javára rendezte-nek. Minden kezdet nehéz, egyelőre sok aka-dálylal kell küzdeni és áldozni. Csinos szin-padot állítanak. Volt főbíró Cs. B. urnak a szinpad felállítása körüli buzgósága, rajztanító D. ur festői ügyessége előtt kalapot emelünk. Oly csinos szinpadunk van, melyet Kolozs-váron kívül erdélyi magyar városainkban nem látnak. A szinpad a decoratíókkal 350 o. é. forintba került; de a mint értesültünk, a vá-rosi előjáróság, nagyon helyesen, át fogja venni a szinpadot a működvelő-társaságtól. A mi működvelő-társaságunk az igaz, hogy sem „Dunán apó“val, sem „kankán“ tánc-ozal, sem „Ördög pilluk“kal nem kedves-kedhetik; megelégszünk mi most egyszerű népszimultékkal, szavallati és zenészi elő-adásokkal is. Hiában, mi egyszerű góbé szé-kelyek vagyunk még! No hiszen hoznák csak ide azt a „kankant“, tudom, hogy ebrdra kerülne! De ebből elég annyi, majd velem is eljáratják a szegény kolozsvári diákok tán-czát. Elég az, hogy a működvelő-társaság először adta Kisfaludi Károly „Kérők“ című vigjátékát. A nagy terem minden zuga tömve

volt. Bevétel 135 o. é. frt. Tekintve a kezdet nehézségeit, és hogy a darabnak szép nyelve mellett kevés színpadi hatás van: az előadást sikerültnek nevezhetjük. Másodszor adták „A csizmadia mint kísértet” című darabot. Itt már a haladás meglepő vála. P. ur, kinek a czimszerepet kellett volna játszani, az előadás előtt nap véletlen beteg lett, helyette V. ur szinte rögtönözve játszott, s mégis az előadás egészen végig csinos, egyöntetű vála. Egyes jelenetek helyes felfogással s valódi művészettel valának adva. A válogatot közönség folytonos derült kedélyvel élvezte s többrendbeli tapsokkal jutalmazta a sikertült előadást.

Nem merem megbántani szerénységüket, pedig bizony az egész személyzetet, s különösen némely tagokat nagyon meg kellene dicsérnem. Oh azok a kedves kisasszonyok! (veszi észre szerkesztő ur, hogy házasodni akarok!)

A második előadás bevétele 87 frt o. é. Isten segítse és áldja meg a műkedvelőket!

Szinte el is feledém! Még egy bálunk is volt, egyetlen egy. Híján! nincs a gabonának. Egy pár papucsért egy köböl, egy pár csizmaért két-három köböl szép tiszta búzát kell eladnunk. De aztán ez egy hát igazán bál volt. Ezt is a tanítói kar rendezte. Tiszta jövedelem az iskola javára 120 frt 40 kr osztr érteken.

Közlebből az iskola ügyeiről komolyabban és bővebben; addig is Isten velünk.

R. L.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári kaszinó az alföldi inség miatt bevándorlók javára 100 frtot szolgálatot át kegyes adomány gyanánt az illető helyre.

— Gróf Nádasdyt, az erdélyi udvari főkancellárt a napokban várják vissza Bécsbe.

— Kossuth — mint több német lap írja — Milanóban nagyobbszerű bankjegy-készítő gyárat készült felállítani egy épületben, melyet a corso francescon kibérelt. A bankjegyek mutatvány-nyomata itt ott már látható is, s tökéletesen hasonlítanak az 1848 és 49-diki magyar bankjegyekhez. Ez új nyomatu Kossuth-bankjegyekből egyelőre csak 1, 2, 5 és 10 frtosok fognak forgalomba bocsátatni. Nevezetes, hogy Kossuth váltó-pénzt is veret 5—10 és 20 krost még pedig az osztrák pénzláb szerint osztrák értekenben számítva.

— Az idej kolozsvári löverseny alkalmával, hír szerint, a gazdasági egyelet, általános kiállítás fog rendezni a hasznos házi állatokból.

— Zilahy Károly a „Fővárosi Lapok”-ban félbeszakadt érdekes művét — „Petőfi életrajza”-t — külön füzetben fogja kiadni, s előfizetést nyit 1 forintjával. Előf. határidő márc. 15-dike.

— A Shakespeare-ünnepélyre nemcsak Angliában, hanem hazánk fővárosában, Pesten is készülnek a magyar nemzeti színházra.

— Teleky Krisztina grófnő, Bográz asszony, Nádasdy Jakobina grófnő, Gablanczy Mária k. a., Forster Teréz asszony, Pálffy A. grófnő, Jablanczy Antonia asszony, Szirmay ur, Lederer báróné, Pozsony-ból s Pozsony környékéről a Schleswigben megsebesült cs. kir. katonák számára tetemes mennyiségű tépetet ajándékoztak.

— Bécsi hírek szerint császárné ő Felsője az idej fűrdőjéért hazánkban, Balaton-Füreden szándékoznak tölteni.

— Németgyházán egy kis mocsárban — mint a „M. S.”-nak írják — az uradalmi kánászbójár bolmi apróságokkal egyitt az esztergami téparancsnok pecsétjét találta meg 1848-ból.

— A „Presse” azt a hirt hozza, hogy új főispánokat neveznének ki.

Egy nem magyar főrendű hölgy: gr. Neipperg es. k. tábornok neje, született hg. Lobkovitz Róza a magyarországi inség enyhítésére 1000 frtot ajándékozott.

— S.-A.-Ujhelyen folyó hó 8-kán ha't meg a tehetségsűz szobrász Durcsinszky Tamás, a velecezei Coscigrandi tanítványa.

— Gr. Nádasdy erdélyi udv. korlátnak visszatérte. „Politikai körökben, írja a „Gen. Corr.” gr. Nádasdy e hó 26-án történetű visszaérkezése híreivel foglalkoznak. E visszatéréshez sok mindeféle hirt kötnék. A többi között beszélnek, hogy oláh részről az államminiszternek, az erd. udv. kancelláriában nyomóságra vergődött azaz elem miatt, hatóság előterjesztések történtek, és tudni akarják, hogy gr. Nádasdy visszahívásának célja ez irányban az oláhoknak némi megnyugtatót szerezni. Más részről állítják, hogy az erdélyi tartománygyűlés összehívása, nevezetesen a be nem lépett magyar és székely követek megválasztása elrendelése, a kormány előtt ohajtották teszik gr. Nádasdy visszatérését. Mint tényt említik, hogy az új választásokat elrendelő intézmény az udv. kancelláriában már 2-3 hét előtt aláíratott, de ismeretlen okokból ismét visszatartották.

Tudósító nem képes ez állításokat erősíteni, de annyi kétségtelen, hogy gr. Nádasdy ismét az erdélyi kancellária élére áll. A gróf szem-baja javult annyiban, hogy egyik szeme ép s vesztélyen kívül van, és a munkát megengedi. — Másnap jelenti ugyancsak a félhivatalos „Gen. Corr.”, hogy Nádasdy gr. család akadály miatt 26-kára meg nem érkezhetik, de legközelebb csakugyan megérkeznek.

— Az erdélyi követválasztások elrendelése épen azoknak nem tetszik, kiknek az új renddel meg kellene elégedniök: a szászok-nak. Szebenből írják az „Ostd. Post”-nak, hogy az új választások elrendelése (a magyar és székely kerületekből) nem alkalomszerű. Miért? A szászok attól tartanak, hogy végre a magyarok a tartománygyűlésen mégis megjelenhetnének, mi az arad-szebeni vasút kérdésére csapás lenne.

— Horvátországban már a tisztviselők választását is megszüntetni indítványozták, legalább a törvénykezés terén. A félhivatalos „Narodne Novine”-ban valaki azt kívánja, bocsáttassék ki egy ideiglenes rendelet, melynek értelmében vagy a horvát korlátnokság vagy a király nevezné ki a kerületi bírákat. Maga a szerkesztőség a tisztviselők választásának végleges megváltoztatására nézve az országgyűléstől várja a kezdeményt.

— Szűkölködő hazánkfiai számára Párisban is történnek adakozások. Múltan már több hónappal ezelőtt is történt e részben egy ott lakó honfitársunk által valami, újabbban Genfben tartozkodó honleány küldött oda aláírási ivatek, többi között a Hôtel d'Espagne et de Hongrie című vendéglő bérlethez is, kinél évek óta szoktak szállani magyarok, s kinek hazánál a londoni ipartársulat alatt igen sokan megfordultak. Azt mondják, hogy Lyot ur maga háromszáz frankkal járult e jótékony célhoz s még a vendéglő mosónéja sem akart elmaradni az adakozástól.

— Mesterséges ananász-bor. Ha az ember egy zellergumót korongokra szel, s az egyes szeletek közé porczukrot hint s 24 óráig egy tálban befedve állni hagyja, a cukor a zeller egészen kiolvad: ennek levét aztán átszűrve egy-két palackot asztali borhoz kell keverni, s ha néhány óráig állt, igen kellemes ital válik belőle. Ilyen módon szoktak ananászzal bort elkészíteni, de a költséges ananászt a zeller teljesen pótolja; az ilyen ital nagyon jóízű. Németországban az ilyen italt „Kardinal”-nak nevezik.

— A pesti nemzeti színház igazgatója, Radnótfáy Sámuel ur, közöl némi kimutatást a nemz. színház bevételei- és kiadásairól az imént folyó színházi évről a „P. N.”-ban. Ez az első számadási kimutatás, melyet nemz. színházi igazgató valaha a közönség elé bocsátott, ohajtandó, hogy ezentúl évenként nyilvános kimutatás adassék a színház pénzügyeiről. Radnótfáy S. ur kimutatása következő: Bevétel. Régi deficitok törlesztésére 32,572 frt 23 kr. Az 50,000 évi színházi 46,051 frt 69 kr. Bevétel összesen 78,623 frt 92 kr. — Kiadás: 186²/₃ színházi évi tulkiadás fedezésére 12,119 frt 40 kr.; 1862-dik év decz. 31-dikén főlvet előleg visszafizetésére 10,000 frt. Az országos segélyből e folyó színházi évet illető első évnegyedi, még 1862. évi szep. 15-kén főlvetettség visszafizetésére 4200 frt. Töke-törlesztésre 18,662 frt 89 kr. Régi számlák és 12 évi házbér-jövedelem-adó fizetésére 6035 frt 75 kr. Faust operá kiállítására 11,892 frt 46 kr. Folyó kiadások pótlására 15,714 frt 42 kr. Kiadás összesen 78,623 frt 92 kr. — A még hátralévő fizetések pótlására még az igazgató rendelkezésére áll: A fejedelmi segélypénzből 3948 frt 31 kr. Az országos segélypénzből 2400 frt Egyéb biztos bevételekből 1000 frt. Összesen: 7348 frt 31 kr. — Ez összeg a napi jövedelmekkel együtt fedezni fogja még e folyó színházi évből hátralévő hatbéli kiadásokat.

— Egy ó-testamentomi törvény szerint gyermektelen zsidó özvegynek csak akkor szabad második házasságra lépni, ha az elhunyt férj füstvére a cipőlehuást, chalizát véghezviszi. Nem ritkán az is megtörténik, hogy a sógor ezt pénzszárolásra használja fel, úgy, hogy az özvegynek sokszor éveken át kell várnia és nagy összegeket áldozni, hogy sógorát amasztartásra rábírhassa. Ily eset történt közelebb, mint a „Wanderer” írja, Szege-den is, s a magyar kir. udvari kancellária a zsidó özvegy kérelmére a magyar kir. helytartótanácsnak meghagyta, hogy az illetőt a chaliza véghezvitelére kényszerítse, minthogy ennek vonakodása által más személy jogcsor-bítást szenved, s a törvény jogainak gyakorlatában akadályozva van. A bécsi lapok ez esetet megemlítvén, hozzá teszik, hogy e határozat követése érdemes, míg a rabbinusok meg nem szüntetik oly szertartást, melynek a régi izraeliták birtokviszonyai között volt ugyan értelme, de a most mindenütt szétszórult zsidók között éppen nincs.

— Nemzeti színház. Szerda, február 17-én Albsi László és Füző Albert jutalmára „Bar-

Kochba” a zsidók utolsó királya. Tragoedia 5 felv. írta Möbius Pál, ford. Havi. Gyenge előadás, kevés számú közönség. A jutalmazottaknak kevés jövedelmük lehetett; a közép-pályók nagy része üres volt, úgy az alsó- és felsőpályók sem voltak mind kivéve. A szereplők közül Albsi és Gesztési Etelka érdemelnek megemlítést.

Szombat, febr. 20-án Tóth Soma javára itt először „Mátyás király Erdélyben”. Népszínmű, 3 felv. írta P. Szatbmári Károly. Tóth Soma a király bohóczát játszta; azonban ezen jó kis szerepet majdnem egészen elejtette, miután nem bohóczot, hanem bolondot csinált magából, pedig a bohóczok ugyan eszes, tudományos emberek szoktak lenni, s nem azért tartják, hogy elé s hátra ugráljanak, bukfen-ezeket hányjanak, mint egy pojadzó, hanem hogy talpraesett élezeik s mondásaik által urak kedélyét felvidítsák; s jelesen uralkodók-nál a hízkelkedő alattomos hivatalnokokat s azoknak tetteit, néha magokat az uralkodókat, kik másikat bozzaferhetlenek lennének, tréfa-leple alatt ostorozzák. Közönség nagy számmal gyűlt össze. Maga a darab a közép-szerű vásárnapi darabok közt megállhat; de a világ-ért sem léphet nyomába a többi Mátyás-évi mondakból ügyesen szerkesztett daraboknak, mint a „Mátyás deák” stb.

Vasárnap, febr. 21-kén „Dunanan utazása”, nyolczadszor, ismét tele ház előtt. Ma az a catastropha történt, hogy a galoppban Institoris és Láng Mari, utóbbinak hosszú ruhájába megakadva, mindketten nagyot estek, de minden sértülés nélkül.

Hétfőn, febr. 22. „A lelencz” népszínmű 4 felv. írta Szigeti. Follinuszué ma is sok érdemlett tapost kapott.

Kedden, febr. 23. „A király házasodik”. Vigjáték, 3 felvonásban. Írta Tóth Kálmán.

Szerdán, febr. 24-kén Ufalusiné jutalmúl Götthe nagyszerű tragoediáját „Faust”-ot láttuk színpadunkon. Holtey átdolgozása szerint. Nagyon eszalódott, ki a Götthe „Faust”-ját remélte ma este láthatni. A drámai fokozatosság, tragikum, feszítve feszített érdek Holteynél is megvan, de azon mélységet, igazságot, melyet Holtey különben a színpadi hatás kára nélkül meghagyhatott volna, nélkülöziük benne. Hol van Gretchen, e búvárs-bájós alak a Holtey „Faust”-jában? S mi más fordul meg a Götthe tragoediája, mint épen Gretchen? Nem ő bukattja-e meg előbb magát, aztán Faustot is? A gyalázat, mely-be az előbb angyalt a Faustai viszony sodor-ja, a becsülettel szenvedélyigleg égő katona testvére, Valentin, melynek ez áldozatul is esett, a kétségbeesett anyának, Gretchenének, halála, a szörnyű megsemmisítő villám, a börtön, bukás hol lappauganak az éji homályban? mindebből itt semmi sincs. Itt más az alap, más a kivétel. Faust Holteinnél verszövetséget köt mephistoval, mely szerint négy gyilkosság után jut az ördög birtokába. Gretchen helyett Mephisto testvére látszik állani, kit Helénnek birtak; Helén megsebesült nőördög, Mephisto képe s visszugára, teremtménye s varázsszolgája nő-alakban, mindig ugyan az. Gretchen bája fokozatossága, megérdemelt s könyvesikaró bukása nélkül. Már most ezért a nőördögért, a kit megszeret, kívánságára, Faust neje-nak s vele fiának gyilkosa lesz egyszerre. A néző figyelme fel van csigázva: ki lesz, hogy lesz a harmadik s negyedik? A harmadik lesz atyja, ki bosszút akar fián állani vérlázító tet-teitért, de kinek saját maga ellen fordul fe-gyvere: Fausttal küzdök, s aztán a Faust sa-ját készítménye a lörp ez életet is kioltja. A negyedik pedig szeretője, majd végül — Deus ex machina — görögült, Faustot az ördög be-veti, mi szem kapráztató, de nem drámai. Hát látunk e valamit ebből a Götthe Faustja-ban? Nem. Faustot a tudományokkal s min-denemű ismeretekkel teljes tudóst Göthénél nem ily ördögös szövetségek ejtik meg, ha-nem sokkal emberiebb s így igazabb eszkö-zők Az ördöggel szerződők ott is, de a négy halál borzasztó és hatásos katastrofájába helyett tisztán a szerelem s az élet, mely előtte ismeretlen volt s így benne jární nem tudott úgy, mint a tudományokhoz, mérték-telen örömeivel teszik semmivé. Ki tulajdon-képpen Faust? Egy a tudományok minden ágaival esordulig tölt, ez által életuntta vált, elkeseredett s azon emberi nagyság által, mi könyveiben rajzolva volt, az ember kicsiny-ség kétségbeesett ember. Ily állapotban az élet örömei után kell vágynia: a demon be-vezeti, magával tova ragadja az élet különbö-ző viszonyaiba; végre a szerelemben mindent feltalál, de most a másik tulságba csapong; a kir. kigyónyelve bemelegíti őt, be főképpen kedvesét s így romlást hoz szerelemére, rom-lást magára. De mondhatná valaki, ez jól van így Göthénél, színpadra más eszközök kel-lenek. Mi azt tartjuk, hogy mind a Gretchen ki-hagyása nagy bűn Götthe ellen, mert kiforgatta Faustot önmagából s így ez Holtey teremtmé-nye lón; továbbá a Gretchen alakja elég ha-tásos Göthénél is s philosophiaja igazsága s mélységénél fogva ügyes színör kezében drá-maibb s megrendítőbb hatást eszközölt volna.

Faust is mélyebb benyomást tesz vala, ha a Götthe Faustja marad.

A mi az előadást illeti, az reményünket meghaladta, azon értelemben, hogy a játszó-k többet nyújtottak, mint hittük. Ki kell emel-nünk mindjárt Ufalusynét, a jutalmazottat, a ki Katalint „Faust neje” egy pár helyt me-glepő sikerrel ábrázolta. Sajátosság-e színész-nönek ereje leginkább a legnehezebb helye-ken tűnik ki, míg csendesebb s oly helyeken, melyeken szelidebb s nyugottabb érzés vonul át, igen stereotip s a hangok különben kel-le-mes, de egyhangu fel s leszállása utat utol-jára, addig a felzavart, baljósallatjes érzelem-hullámok, a haldoklás más világba átrágotat-édes-bus érzelmeinek kifejezésénél, s az örti-lési jelenésekben kiemelkedik s hat. Szabó Pepi a nőördög szerepében nem sejtett erő-t tanusított, mit vidám s mindig egyformán ke-délyes egyéniségével nem hittünk egybefér-hetőnek. Különösen egy nézése csodásan meg-döbbsz — Faust első csábításakor — vala, mi ná'a szokatlan s így kétszeresen meglepő volt. De az est legszebb korszorja Gyulait illeti, ki sok daemóni erővel adta vissza Me-phistot, hangján, arcjátékán, arcán bizonyos ördögi szín vonult el, mi mindenkit visszatá-szított s vonzott is: az ördög azon búvere-jével hatott, mely mindenkit visszariaszt, de csodás varázsa daemóniasságával, a legeleve-nebb érdeket s vonzalmat bírja magára vonni. Faustot Ufalusy szokott trésszéggel adta, me-lyet, mint a légtüres labdát a bejuttott szél, csak itt-ott töltött be, a csendesebb mozzana-tokban a hullámzó érzés megkapó ereje; más-hol, elől, végül ugyanazon kiabáló, változatos-ság kedvéért ordítással vegyült hangok foko-zatossá nélkül, holott csak hangja művelésé-vel kezdődnek belépése a színművészet mek-kájába.

Zálnoki Sándor.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, febr. 25. Az alsóház mai ülésében, Griffith interpellációjára, Palmerston a következőleg felelt: „Múltan a fegyverszünettel kapcsolatban tartandó érte-kezet iránt tett javaslat meghiusult, Anglia fegyverszünet nélküli értekezletet indítványo-zott. Austria és Poroszország beleegyeztek. Francia- és Oroszország valószínűleg részt veendnek benne. Svédország és Dánia, vala-mint a német szövetség még nem választottak.” E javaslat eszméjével bécsi lapok is élén-ken foglalkoznak. A „Gen. Corr.” ezt írja: „Abban a helyzetben vagyunk, hogy azt a közleményt, a mely szerint az angol kormány Bécsben és Berlinben értekezletet indítványo-zott és hogy ez indítványt elvileg mind a két kormány elfogadta, tökéletesen igaznak nyil-váníthatjuk. Austria és Poroszország ez által ismét tanubizonyoságot adják, hogy ők mindig készek, a függő kérdéshez való elég tisztán körvonalozott állásuk alapján, minden lépést megtenni, a mely az általuk képviselt jogkö-vetelményekkel összefér, a békés megoldás előkészítésére. Most már, eltekintve a német szövetség szavazatának fenntartásától, a tár-gyalások sikere egyelőre attól függ, vajjon Dánia osztja-e e nézetet.”

A „Wiener Abendp.” imigy nyilatkozik: „Anglia indítványát a schleswig-holsteini kér-dés kiegyenlítése végett tartandó európai ér-tekezlet iránt, a mint tudva van, Ausztria és Poroszország elfogadták. Ma (febr. 26.) érke-zett biztos tudósítások szerint Franciaország helyesli az értekezletnek kijelölt célra leendő egybehívását. Erős okunk van hinni, hogy Oroszország szintén beleegyezik. Dánia még nem választott. A német szövetségnek, a mely természetesen szintén meg van hiva az érte-kezetben való részvételre, lehető rövid idő alatt határoznia kell e tárgyban.”

Az értekezlet létrejövele, ezek szerint, nem valószínű. A nélkül azonban, hogy tartama alatt az ellenségeskedés megszűnjék. A „Frank. P. Ztg” félhivatalos jellegű bécsi tudósítója ugyanis az értekezlet iránt folyó tárgyalásokat ékep jellemzi: „Az európai ha-talmak biztosítani fognak a hercezségek au-tonomiáját és elválaszthatlanságát; az eddigi területi viszonyokon azonban semmi változás nem történne. Austria és Poroszország elvi-leg beleegyezésüket nyilvánították, feltéve, hogy Francia- és Németország is beleegyez-nek. A háboru tovább folyása az al-kudozástól érintetlen marad.”

Köriből ide megy ki a következő ber-lini távirat értelme is: „A mint itteni diplo-matiái körökben halliszik, az Anglia által, Franciaországgal egyetértve javasolt értekez-lelet, a melyet Oroszország is pártol, Ausztria és Poroszország elfogadták. Az beszélk, hogy azon a német szövetség is képviselve lenne egy felhatalmazottja által. Azonban mind ez fegyvernagyvá, vagy az ellensé-geskedés megszüntetése nélkül.”

Es így londoni, bécsi, frankfurti és ber-lini összhangzó tudósítások szerint Európa egy-oly sajátosság látványuk áll előestéjén, a hol

békealkudozás foly a kibékeltetendő, de egy-szersmind alkudozó felek csatazajában.

Az elől említett alsóházi ülésben egy más jelentékeny minisiteri nyilatkozat is történt. Manner interpellációjára Palmerston lord ezt felelte: „Poroszország részéről az a biztosítás jött, hogy a Jütlandba való benyomulás határozott utasítások ellenére történt. Wrangel tábornagy ezétt feddést fog kapni; mindamellett Kolding hadműtani tekintetéből meg-szállva marad. A német nagyhatalmak foly-vást elismerik a londoni szerződést.

Francziaország. Páris, febr. 22. A császár élete elleni összeesküvés gyanújából el-fogott négy olasz, Greco, Trabucco, Imperatori és Scaglioni ellen a bűnvádi per már folya-matban van. Eddig az a következők érdekesebb részletei olvassuk e perfolymannak: Az elő-vizsgálatból kiténik, hogy a letartóztatott 4 egyén 1863 december 24-én együtt jöttek Schweizből Franciaországba Scaglioni akkor „Maspoli névvel élt. Az utleveleket a határ-szélen vizsgáló hivatalnok emlékeztet arra, hogy bizonyos Trabucco 1862-ben, mint vesze-delmes olasz összeesküvő volt jelezve a határ-széli hatóságna, mielőtt Párisba és így az utazókat december 25-kén történt ide-érkezéstük óta, folyvást örködő figyelemmel ki-sérték. Különböző utakon mentek a Rivoli uton fekvő St. Marie szállodába, a mely alkalom-al Greco „Fioretti“ nevet vőn fel; Trabucco, a kinek egész poggyása egy vadászklutrtól s táskából állt, még az nap elhagyta a szál-lodát, azt mondván, hogy Londonba utazik; azonban Greco egy már előbb fölvetett St. Ho-nore-utcazi lakásba szállásolta őt. De mindez csak ideiglenesen történt, mert dec. 19 kén a Rue St. Honore-utczában levő hotel de Naple-sben 4 szobát béreltek, Trabucco ezuttal szin-tén azt állítván, hogy Londonba utazik. A négy olasz magaviselete folyvást s szembetűnőleg titokteljes volt. Lakásuk kulcsát sohasem ad-ták idegen kézbe. A butorok zarái nem voltak nekik elég biztosak, és utleveleik előterjeszté-sét lehetőleg hosszú időre halogatták. Egyikük, a szállás főölt örködendő, rendszeren ma-radt és éjjelenként gyakran hagyta ajtajukat félig nyitva, hogy minden a házban történő zajt hallhassanak. Az utcán, mint idegenek viselték magukat egymás iránt. A Tullierák és

ezeknek az udvar számára fenntartott kert-re sze környékét, valamint a folyósokat, a me-lyeken a császár a nagy operába jár, szorgal-masan s folyvást figyelték. Január 2-kán még a Tuillérák közelében barangoztak. Maguk-isele félénségek árultak el. Sejtették, hogy fi-gyelemmel kísérik lépéseiket. Pénzzavarba is voltak, és kellemetlenül hatott rájuk január 3-kán, midőn a postán tudakozódtak, az ered-ménytelenség. Trabuccot s Greco e napon a Hotel de Naplesben, Imperatori pedig és Mas-polit néhány órával később egy pálinkás-bol-ban fogták el. Részint töltött, részint üres Or-sini-bombákat, ezek elkészítéséhez szükséges eszközöket, töröket, több revolvért, löpört és részben Mazzinótól eredő iratokat találtak ná-luk. Eleinte azt állították, hogy nem volt bűnös szándékuk. Később azonban, s legelőször Gre-co, vallani kezdtek, a miből kiténik az össze-esküvés — a melynek élén Mazzini áll — ere-dete s részletei Mazzini, a ki a császár sze-mélyében a rend és tekintély elvét akarta megbuktatni, a melyek a forradalom engesz-telhetlen ellensége, az 1863-madik esztendő-re terjedelmes forradalmi mozgalmat készített, elő, a melyre a császár meggyilkolása leend-et a jel. Greco eszközül szemelte ki, a ki-nek májusban már végre kellett volna hajta-nia a véres tettet. De a császár akkor ideig-lelesen elhagyta Páris. Greco ekkor az öt pénz-zel s bombával folyvást ellátó Mazzini be-leegyezésével megválasztotta társait. Elfogató-suk havában a kiviteli ideje közel látszott len-ni, a mi különösen abból a körülményből tü-nik ki, hogy a bombákat, a melyek csak az utolsó pillanatban voltak megtöltendők, az el-fogatás előtti napon megtöltötték. Az elfogot-tak, s a távollevő Mazzini elleni vád egy ösz-szeesküvés alakitására szól, a melynek ész-je a császár élte elleni merénylet volt, és a mely-nek kivételére a cselekvény már elkövetve, vagy megkezdve.

Németország. Frankfurt, febr. 25. A mai szövetségiülésben megtörtént a szava-zás a londoni szerződést tárgyzó választmányi javaslatok felett. Az 1. és 2. számú javasla-tokat (a szerződés nem kötelezése és kivihet-lensége a szövetségre nézve) Austria és Po-roszország javaslataira elvetették. A 3. és 4. javaslat (Dircking báró felhatalmazványának

el nem fogadása s az örkösödési kérdést tár-gyazó javaslat siettetése) egy szavazattal eg-gel határozattá vált.

Austria és Poroszország indítványt adtak be az iránt, hogy elő továbbra is részt vesz-nek a szövetségi exequióban a holsteini terít-leten, valamint a parancsnoklási viszony meg-állapítása tárgyában. A szavazás ez indítvá-nyok felett mart. 3-án lesz.

A parancsnokságot illetőleg a két nagy hatalom azt indítványozza, hogy a végrehajtó csapatok feletti főparancsnokságot ruházzák át Poroszországra, s a nagy hatalmak részéről nevezzenek ki két új polgári biztost.

Frankfurt szabad város tanácsa meghatá-rozta, hogy a helyzet fenyegető volta tekin-te-ből, 300 polgári besorozását terjeszse ja-vaslatképpen a törvényhozó test elébe.

Weimar, febr. 26. Biztos hírek szerint Dánia is beleegyezett az angol értekezleti javaslat elfogadásába. Az értekezlet helyett London van kijelölve.

A német-dán csataterőről. A porosz „Staatsanzeiger“ a következő jelentést közli a haderslebeni főhadiszállásról febr. 22 kéről: A porosz testőr-hadosztály előhada tegnap észrevetve, hogy a dán elő-örsök Wonsildból visszavonultak. Mülbe tábornok parancsot adott ki, hogy az előhad lovassága Kolding felé nyomuljon elő, annak kitundása végett, ha vaj-on ezt a helységet is odahagyták-e a dánok, s hogy erre a schleswigi területen kelet s nyugot felé kémszemlét eszközöljön, annak kinyomozása végett, hogy vajjon áll-e még ott valami ellenséges csapat. A testőr-huszár-vezetnek egy őrzárata Wonsildból elvonuló dánokat Kolding felé követé, a torlaszokat eltávolította, a városban átment s erre a Peters-burg magaslatán mintegy 30 dán dragonyos-ra bukkant, egy kevés ellenséges gyalogság-al. Az őrzáratt itt bevárta a testőr-huszár-vezet 1-ső s 3-ik századának megérkezését Som-nitz őrnagy vezérlete alatt, a ki 2 óra felé fűsttel megtámadta a dánokat, azokat Fridericia felé tüzé, s csatározás közben Norre-Bjert-ig üldözé. Itt dán gyalogság fogadá az üldözötteket s jó állásból folytatott tüzéleze által gáttat vetett Somnitz őrnagy további elő-nyomulásának. A dánok 5 baltat vesztek, s

5 foglyot s 5 lovat vettek el tőlük, a mi veszteségünk 2 megölt lóbol s 5 megsebesült huszár s 1 lóbol áll. Az előhad 3 órakor Koldingba vonult be, s elő örsi vonalat állított ki a Veilebe vezető úttól a Fridericiába ve-zető utig. E jelentés következtében Mülbe tá-bornokhoz parancs ment, hogy Koldingot ugyan az előhaddal megszállva tartsa, de azon túl ne menjen előbbre.

Mertens ezredesnek egy Schleswighól kelt jelentése szerint, a Dannewirk lerontása két hét alatt be lesz fejezve.

Orosz és Lengyelország. Rudowski felkelő vezér febr. 17-kén, Oronok mellett, Radomhoz közel egy jelentékeny orosz csapa-tot megvert, 60 közembert és 6 tisztet elfo-gott. Rudowski maga elébe állította az orosz tiszteket, felfejtette, hogy a lengyelek csak hazájukért harcolnak s azért nem akarják magukat oly aljas tettekkel beszennyezni, mint ellenségeik az oroszok; s az összes foglyokat szabadon bocsátotta.

Dánia. Kopenhága, febr. 20. A „Gen. Cor.“-nek írják, hogy a dán minisiterelnök, Monrad püspök nem csak erősen áll a ki-rály kegyében, hanem ez idő szerint teljes őszhangzásban is működik az országgyűléssel s a politikai pártokkal, s e szerint elég vilá-gosan jellemzett politikájának létesítése végett jelenleg tökéletesen szabad keze van. Azon-ban a mig a dolog így áll, a „G. C.“ szerint alig várható, hogy Dánia engedményeket ad-jon. Ama kevés békülékeny érzelmű dán állam-férfi, a kikről még csak nemrég is remélhető volt, hogy az ügyek vezetésére fognak eljutni, a népek rendkívül engesztelhetlen s harezias hangulatával szemben, mig ez a hangulat fentartja magát, egészen befolyás s bizalom nélkül van.

Bécsibörze Februárius 27-én: Nemzeti köl-esőn 79.55. 5% Metalliques 71.65. Bank-rész-vény 77.3. Hitel részvény 180.—. Váltó Lon-donra 118.—. Ezüst 118.—. Arany 5.63 1/2. 1860-diki Állam kölcsön 91.80.

Februárius 26-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 73.75. Erdélyi 71.—.

(1) BERINGUER orvos tudor (3-12) os. kir. és hercegi, udvari szabadalmakba részesített: Nővény-gyök Olaja. Hajfestő-szere.

A kezeléshez szükségeseltető 2 haj kefé-s-kével, s 2 tégelyvel 5 frt o. é.
Ezen minden szakértők és azt használók állal, tökéletesen észleztetnek, s általá-ban ártalmatlannak nyilvánított s esmet szer, a haj, s a kál és szemöldökök tetszés szerint árnnyéklatá barnítására szolgál, a nélkül hogy a bőrt legkevésbé is bémocskolná, vagy szagossá tenné. Ezen szer alkalmazása igen könnyű, s az az által előállított hajszínezet, s val-tozatok, a legtermészetesebben néznek ki; festés után mely átállja tartós, állandó és bátyos; lehet szokás szerint jó haj-ke-re-öszt, vagy tiszta haj-olajat használni.
Egy hosszabb használatra elégséges tíveg ára 1 frt o. é.

Dr. SUIN BOUTEMARDT
ILLATOS-FOGEP-PE-JE
mint alkalmának és észleztetnek bizonyosult, s tisztított állományokból előállított készítmény, a fog és foglusk fenntartására, a többi íly nemü esmeretes és használt sze-keknél sokkal hamarabb és biztosabban tisztító, a nélkül hogy a fog zománczat legkevésbé is bántaná, s egyzersmind szilárdító és erősítő hatása által, az egész száj-üregnek nagyon üdítő, jótékony frissességet kölcsönöz.

LINDS orv. tudor és tanár
ILLATOS-OLAJNÖVÉNYSZAPPANJA.
Ezen a legújabb vegyészeti eljárások és ta-paszlatok szerint készített Olajnövény-szappany nem csak tisztító, hanem pubekny-lágyasgot, üdítő és újító hatást okozó tulaj-donsága által, minden tökéletes jóságú, eg-gő fenntartó szappanyok igényének meg-szél, melynek fogva mint lágyító s egyser-mind hatályos mindennapi mosdó-szer, még a delnök és gyermekek legyekonyabb, leg-értekenyebb s leggyengédebb bőrrészeik tisztítására is igen ajánlható.
Eredeti pakcsókakban 35 uj kr.
A fennebbi kitűnő sajtátságaik által elhírbeti jeles szerek jót állás melletti va-lósságokba kaphatók.

NÖVÉNYI RUD-HAJKENŐJE.
Ezen legézszerűbb művegyészeti-kezelési eljárás által, tiszta növényi alkatrészekből gondosan készített hajkenő, a hajörvélésre nagyon jótévéleg hat, azt puhán tartva, a kizsáradástól megóvjá, s a mellett a haj-szál, természetes fény, s jelentékeny rugékonyságot kölcsönöz, s ezeken kívül még a hajcsomag összetartását is eszközözi.

Eredeti darabokban 50 uj kr.
A fennebbi kitűnő sajtátságaik által elhírbeti jeles szerek jót állás melletti va-lósságokba kaphatók.

Egyedül, határozott gyári áron kaphatók: **Kolozsvárt, csak is gyógy-szerész WOLFF J. s KHUDI J. özvegyénél** valamint **Besztetvén: Kelp Fe-renoz, és Dietrich A. Fleischer; Brassóban: Steiner F. és Jekelius Ferencz gyógy-szerészek. Dévén: Büchler A.; Nagy-Engelen: Bisztresányi A. és Trajánovits Ede gyógygyászorész; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátzagon: Mátéfi Béla gyógygy. Ká-rolyfővárt: Rusz Janos, és Matherny Emil gyógygy.; Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lu-kás; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Seges-várt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz. Újvárt: Placintár és fia gyógygy.; Szász-Régen: Wachner Traugott; Szászseben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zóbrer J. F.; Székely-Kereszturon: Binder Márton; Seps-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz-Újvárt: Kauntz J. A. gyógygy.; Szegedben: Goszy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tassodon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.; Zalatnán: Me-gay Guszt. A. gyógygy.**

Haszonbéri hirdetemény.
(2-3)
Ns. Zarándmegyében a lunkai uradalom, a hozzá tartozó öt egymás melletti falnk-bani regale, az országit melletti két vendéglőadóval, két lizetli malommal, folyó 1864-ik év április 24-dik napjától hat egymásutáni évekre, **Lunkán április 2-dikán** tartandó árverésen, haszonbérbe adatik. A haszonbéri feltételeket meglehet látni Lunkán, és Kolozsvárt ügyvéd Hegedüs Sándornál, kivel az árverés előtt is értekez-hetni.
(38)
Bereczki váltó-ekéi.
(2-3)
Bereczki Sándor szabadalmazott váltó-ekéi most szakértő vállalkozók kezébe-léven átadva, azok pontosan s a kívánt mennyiségben állítanak elé. Megrendeléseket tehetni M.-Vásárhelyt: BUCHER MIKSA vaskereskedő, Medgyesen: OBERT KÁROLY gazdasági géparus uraknál. Egy eke ára taligától 25, — taliga nélkül 20 frt o. ért.

(19) A T. SZÜLÉKHEZ.

15 évi tapasztalataim nyomán szerzett meggyőződéseim szerint figyelmeztetem a t. szülöket az én biztos hatású és általán kedvelt „**giliszta-csokoládémra**“ és valóban szük-ségesnek vélem megemlíteni, hogy gyermekeiknek e giliszta tüz szert ne csak akkorra ha-lasszák beadni a midőn már a giliszta okozta betegség is kifejldött, mert fejlődésük idején a giliszta az emberi test táplálására és képzésére szükséges tápláléki anyagokat felemészti, mialtal a test igen nagy veszteséget és kárt szenved, mely baj elkerülhető azonban úgy, ha a fennebb említett szert minden 3 ik hónapban használják. Hogy ezen tavascom üdvös voltáról meggyőződjenek, tegyenek próbát, én jót állok, hogy ezt a teljes megelégedésig biztos siker fogja jutalmazni, és mentve lesz az emberiség a pántlika gilisztaól.

Használat módja: Gyermekeknek 4 hónapostól egész éves korukig egy 1/2 szeletet este és reggelre felosztva, egy évestől egé-z 4 éves koruknak egy egé-z szeletet kell felosztani este és reggelre, 5 évestől 10 évesig pedig 2 szeletet kell, de felszeletenkint két este és két reggelre beadni, bármely alakban.

Jó hatása van e szernek élesbéknl is, vevén beöle két anynyit mint fennebb ajánlva volt, és csak is a giliszta és giliszta fészkekre hat, a nélkül, hogy a testben bár-mely más változat idézne elő.

1 darab 20 kr., de csak nálam 1 forintért 6 darab

KRÖCZER ÁGOSTON, s. k. gyógyszerész Tokajban.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettiüvel (Bel-farkasutoza 74 sz.)

STEIN JÁNOS erdélyi muzeum-egyleti könyvtárúsnál kaphatók:

Történelmi gyöngyök. Gyűjté s be-türendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ara kemény kötésben 1 frt 60 kr.

Rövid utasítás egy husz hold területű váltógazdaság rendezésére ki-birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára írta b. Bánfy János, kiadta az erd. gazd. egylet. Második kiadás. Ára 35 kr.

Szöllo-mivelés (az ugaros) minden ed-digi szöllo-mivelés módjához alkalmazva öszvejegyezte 15 évi tapasztalás alati egy atya fia számára. Ára 70 kr.

Erdély a rómaiak alatt. Kütrök nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levele-ző tagja. Az Erdélyi Muzeum-Egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. Ára 1 frt 50 kr. osztr. értékben.

A vegytan iskolája Dr. Stöckhardt után dolgozta Berde Áron termé-szettudományok tanára és a magy. tud. akademia 1. tagja. Második átdol-gozott kiadás. Ára 2 frt o. é.

Vadrózsák, Székely Népköltési Gyűj-temény. Szerkeszti Kriza János. I-ső kötet 2 frt 50 kr.

Az északi fény. Regény 3 kötetben, írta Dózsa Dániel. Ára 3 frt.